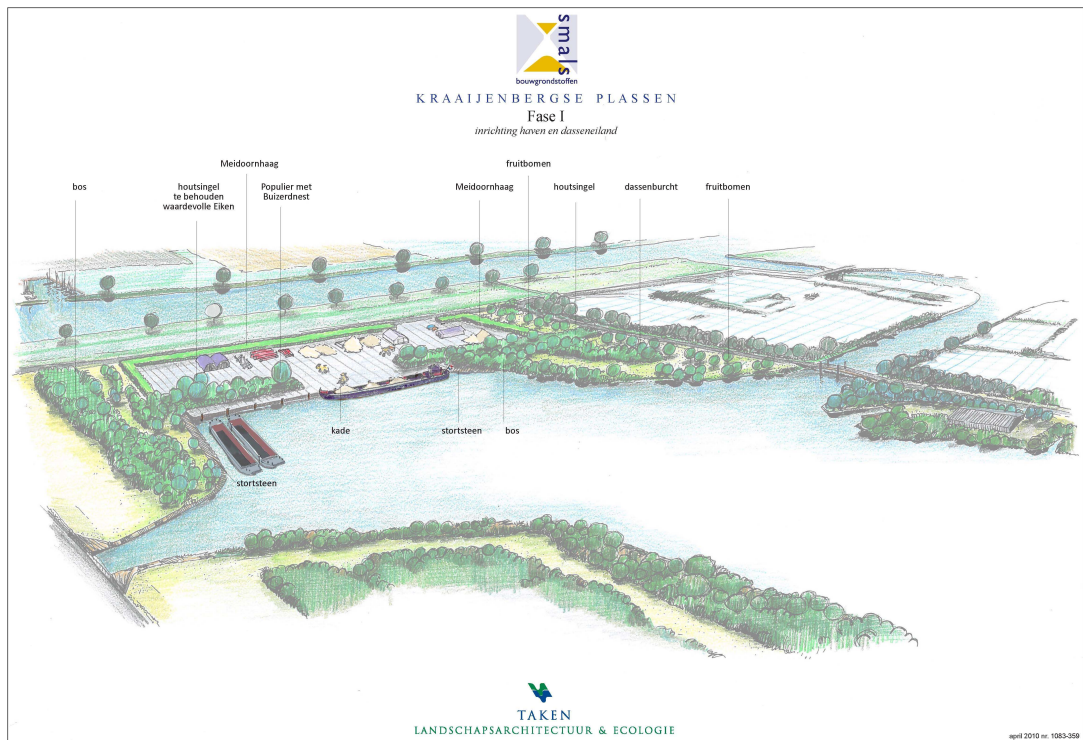

opdrachtgever Smals Bouwgrondstoffen B.V.
project Kraaijenbergse Plassen
Projectplan Fase I

nummer 00003-G
datum 22-12-2010

• kantoor Roermond
Kapellerlaan 179
Postbus 120
6040 AC Roermond
Telefoon 0475 330 271
Fax 0475 330 010
E-mail roermond@taken.nl

○ kantoor Arnhem
Sw. De Landasstraat 59
6814 DB Arnhem
Telefoon 026 443 4460
Fax 026 443 4462
E-mail arnhem@taken.nl

○ kantoor Tilburg
Ringbaan Oost 240
Postbus 181
5000 AD Tilburg
Telefoon 013 536 5760
Fax 013 542 1776
E-mail tilburg@taken.nl

eerdere datum jan-feb 2010, juni 2010
trefwoorden flora, fauna, das, natuurcompensatie

© TAKEN Landschapsarchitectuur & Ecologie 22 december 2010

Niets uit dit rapport of bijbehorende tekeningen mag worden verveelvoudigd en of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder schriftelijke vermelding van opdrachtgever en Taken B.V., noch mag het zonder bronvermelding worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1.	Het planvoornemen	5
1.1.	Inleiding	5
1.2.	Inrichtingsplan en duur van de ontgronding	6
1.3.	Uitgangspunten voor het ontwerp	7
1.4.	Leeswijzer	7
2.	Inventarisatie bestaande situatie	9
2.1.	Abiotische aspecten	9
2.2.	Biotische aspecten	11
2.2.1.	Methodiek voor vaststelling natuurwaarden	11
2.2.2.	Resultaten literatuuronderzoek	12
2.2.3.	Resultaten veldonderzoek	17
3.	Effecten, mitigatie en compensatie	25
3.1.	Beschrijving van het voornemen	25
3.2.	Effecten op flora en fauna en toetsing	27
3.2.1.	Effecten	27
3.2.2.	Toetsing aan de wet	30
3.3.	Natuurcompensatieplan	33
4.	Procedures	37
5.	Gebruikte literatuur	39

Bijlagen

1. Beschikbaarheid gegevens Natuurloket
2. Activiteitenplan (Aanvraag ontheffing Ffw)

Inhoudsopgave (vervolg)

Tabellen

1. Status van dassenburcht I4 tijdens verschillende bezoekdata	13
2. Oppervlakte per planelement in relatie tot huidig grondgebruik, in m ²	34

Figuren

1. Ligging projectgebied	5
2. Bodemtypen binnen het projectgebied en de directe omgeving	10
3. Locaties peilbuizen	11
4. Dassenburchten binnen en in de directe omgeving van het projectgebied	20
5. Locatie van dassenburcht, buizerdnest en bijzondere bomen binnen het projectgebied	23
6. Huidige gebruiksfuncties in fase I	26

Kaarten (achterin rapport)

1. Dassenburchten en overige waarnemingen
2. Waarnemingen broedvogels

Tekeningen

Inrichtingsschets Haven Fase I/Dasseneiland (achterin rapport)

Perspectieftekeningen (na pag. 8):

- 00003-358 Fase I – Bestaande toestand
- 00003-359 Fase I – Inrichting haven en dasseneiland

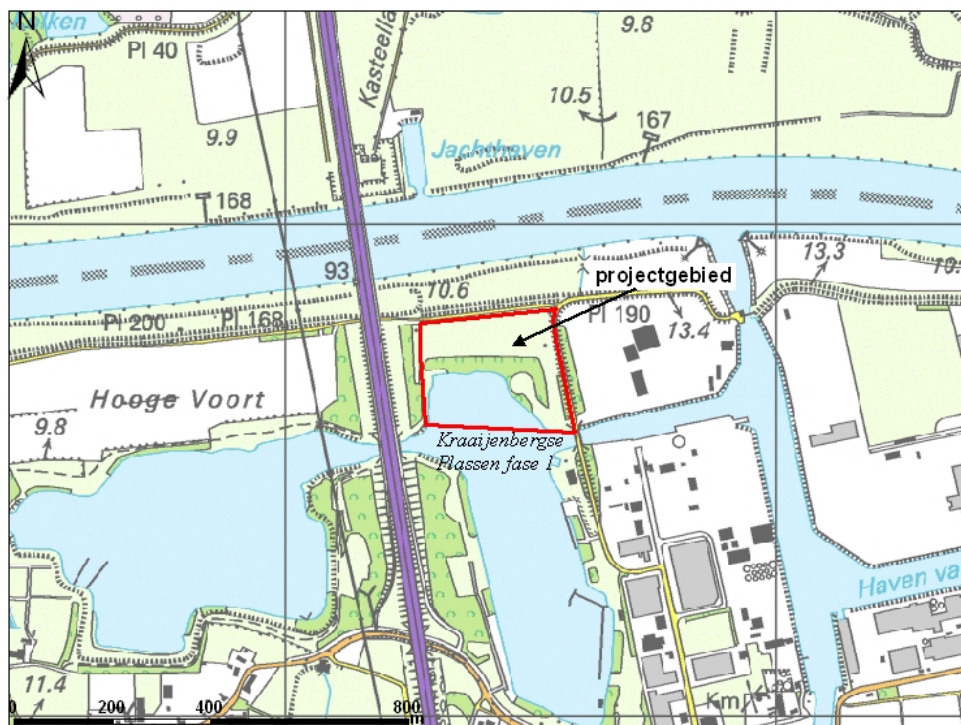
I. Het planvoornemen

I.1. Inleiding

Smals Bouwgrondstoffen BV is voornemens om in fase I van de Kraaijenbergse Plassen een uitbreiding te realiseren van het huidige industrieterrein “Haven Cuijk” door het creëren van:

- een terrein voor op- en overslag van bouwgrondstoffen zoals grind- en zand, inclusief de mogelijkheid voor ontwatering en overslag van fijne zanden.
- een aangrenzend terrein voor de aanleg van schepen/ scheepsbakken.

In onderstaande figuur 1 is de ligging van dit gebied, hierna te noemen projectgebied, weergegeven.

figuur 1

Ligging projectgebied

Het projectgebied ligt ingesloten tussen de verhoogde rijksweg A73 (westzijde; zie foto 1, pag. 8), fase I van de Kraaienbergse Plassen (zuidzijde) en de openbare asfaltwegen Hooge Voort en Keersluisweg (respectievelijk noord- en oostzijde). Ten noorden van het projectgebied ligt weiland, dat direct grenst aan de Maas. Naar het oosten toe bevindt zich het havengebied van Cuijk.

Plas I of fase I van de Kraaienbergse Plassen is in de jaren '70 als eerste deel van het huidige Kraaienbergse Plassengebied ontgrond.

Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 6,6 ha. Het projectgebied bestaat voor 70% uit land en voor 30% uit water (inclusief oeverzone) en is gelegen in het noorden van fase I van de Kraaienbergse Plassen. Er is een directe verbinding over water met de Haven van Cuijk, alsmede met de Maas. Het landgedeelte bestaat uit een akker en een bossage (spontane opslag). In §2.2.3 wordt nader ingegaan op de voorkomende biotopen.

Het projectgebied bestaat uit van een vijftal kadastrale percelen, namelijk nummers Cuijk sectie M nrs. 102, 148 en G 1166 en een klein gedeelte van percelen M 149 en G 1180.

1.2. Inrichtingsplan en voorgenomen werkzaamheden

Het toekomstige industrieterrein zal onder andere worden benut als opslag van leidingwerk op het terrein en zuigers en schepen voor de wal. Daarnaast zal het terrein worden benut als overslagmogelijkheid: voor het laden en lossen van schepen (met kraan), het laden en lossen van vrachtwagens en voor overslag van schip naar schip. Naast deze activiteiten wordt bovendien de mogelijkheid voorzien om fijnzandig materiaal (microzanden) te kunnen ontwateren. Het toekomstige terrein zal bereikbaar en berijdbaar worden voor vrachtwagens, inclusief keermogelijkheid. Al met al zal er circa 1,8 ha worden verhard (in de situatie dat er alleen slib wordt ontwaterd, zal de verharde oppervlakte kleiner zijn). Op het terrein komen stroomaansluitingen van 230V en 400V. Verder wordt de mogelijkheid open gelaten voor het bouwen van een werkplaats en bedrijfsruimte. Ook wordt een overdekte werkvoorziening aangelegd. Vooralsnog wordt uitgegaan van een nissenhut en een moderne containerunit voor personeel. Een inrichtingsschets 'Haven Fase I/Dasseneiland' is bijgevoegd. Daarop is te zien dat er ook ruimte is gereserveerd voor compensatie voor verlies van dassenleefgebied als gevolg van de verharding. Op deze compensatie zal in hoofdstuk 3 nader worden ingegaan. Tevens zijn van de bestaande en nieuwe situatie vogelvluchtperspectieven vervaardigd, zie tek. 00003-358 en 359.

De aanleg- en inrichtingswerkzaamheden zullen circa zes maanden in beslag nemen en zullen volgens de huidige planning medio 2011 een aanvang nemen. Ten behoeve van de inrichting zal een deel van het projectgebied worden opgehoogd en bouwrijp worden gemaakt. Daartoe zal 0,2 ha houtopstand moeten worden verwijderd. Het verlies aan houtopstand zal volledig worden gecompenseerd binnen het projectgebied. Verder zullen ingrepen plaatsvinden aan de infrastructuur. Er worden stroomvoorzieningen aangelegd (zie boven) en lampen geplaatst. Tevens is voorzien in de aanleg van een toegangsweg, terwijl de bestaande weg Hooge Voort aan de noordzijde zal worden verbreed en versterkt. Op het toekomstige verharde terrein worden containers geplaatst en er wordt een opslagplaats aangelegd. Rondom het verharde gebied zal naast een aan te leggen grondwal een hekwerk worden neergezet. De oevers van de plas worden deels verstevigd met stortsteen. Het gedeelte waar schepen langs de wal kunnen komen te liggen, wordt voorzien van een damwand. Zie verder §3.1.

I.3. Uitgangspunten voor het ontwerp

Bij het ontwerp zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- er vindt een landschappelijke en natuurlijke inpassing plaats;
- respecteren van bestaande natuurwaarden: natuurwaarden worden zoveel mogelijk in stand gehouden;
- versterking van de bestaande natuurwaarden door vernieuwde inrichting;
- de initiatiefnemer zal zorgdragen voor adequate mitigerende en compenserende maatregelen, wanneer schade aan natuurwaarden binnen het industrieel te ontwikkelen gebied plaatsvindt; deze maatregelen worden in principe binnen de projectgrens getroffen.

I.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie van het projectgebied beschreven. Hierbij wordt ingegaan op zowel abiotische als biotische aspecten. In hoofdstuk 3 worden de effecten van het voornemen beschreven. Het gaat hierbij met name om de effecten op flora en fauna. Bij dit laatste vindt eveneens een toetsing aan de Flora- en faunawet plaats, met conclusies over het al dan niet ontheffingsplichtig zijn van het voornemen. De slotparagraaf van hoofdstuk 3 geeft een nadere beschrijving van het inrichtingsplan, in het bijzonder de natuurcompensatiecomponent daarvan. In

hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de vervolgstappen. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste geraadpleegde bronnen vermeld.

De archeologische waarden en de kwaliteit van de bodem worden in twee afzonderlijke rapporten beschreven.

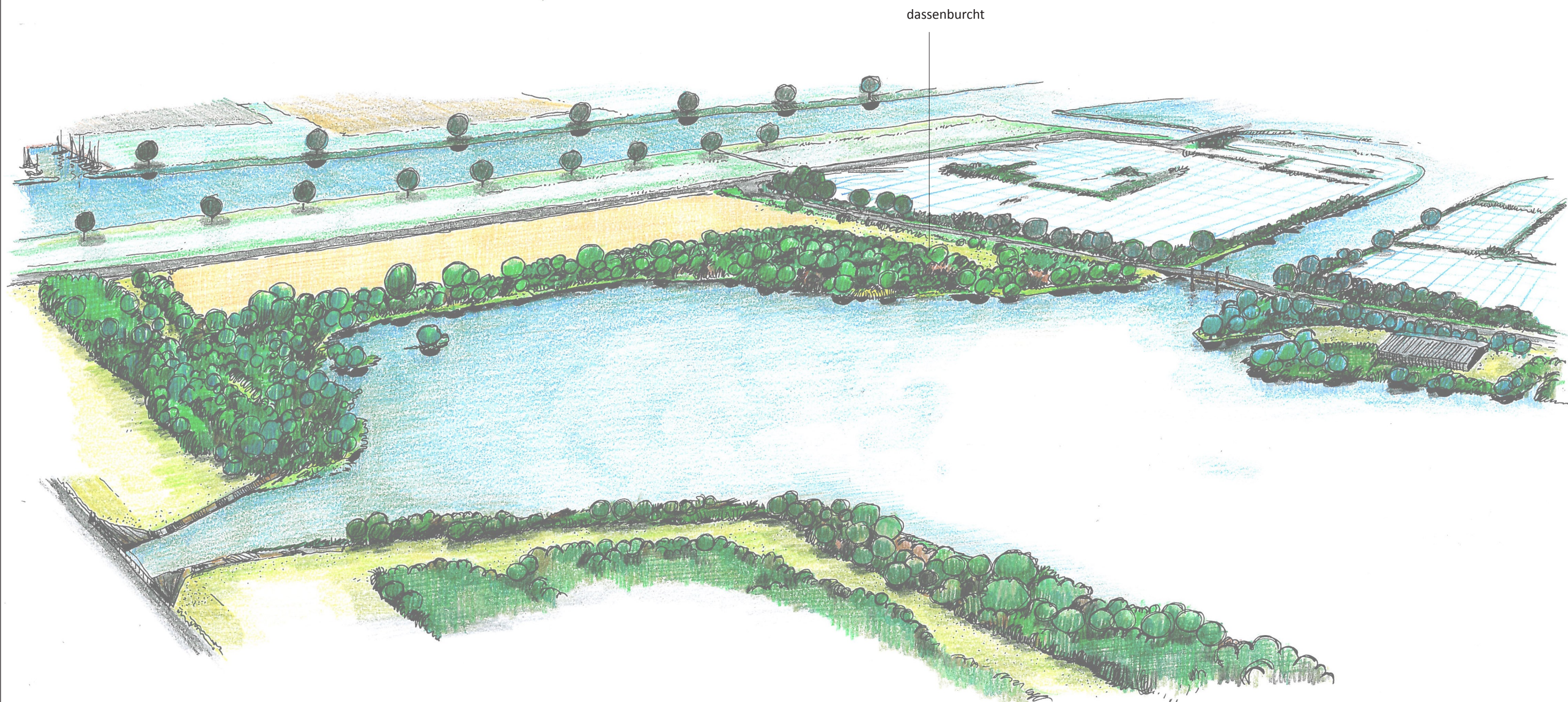

foto 1: A73 met rechts de groenzone langs de westgrens van het projectgebied

KRAAIJENBERGSE PLASSEN

Fase I

bestaande toestand

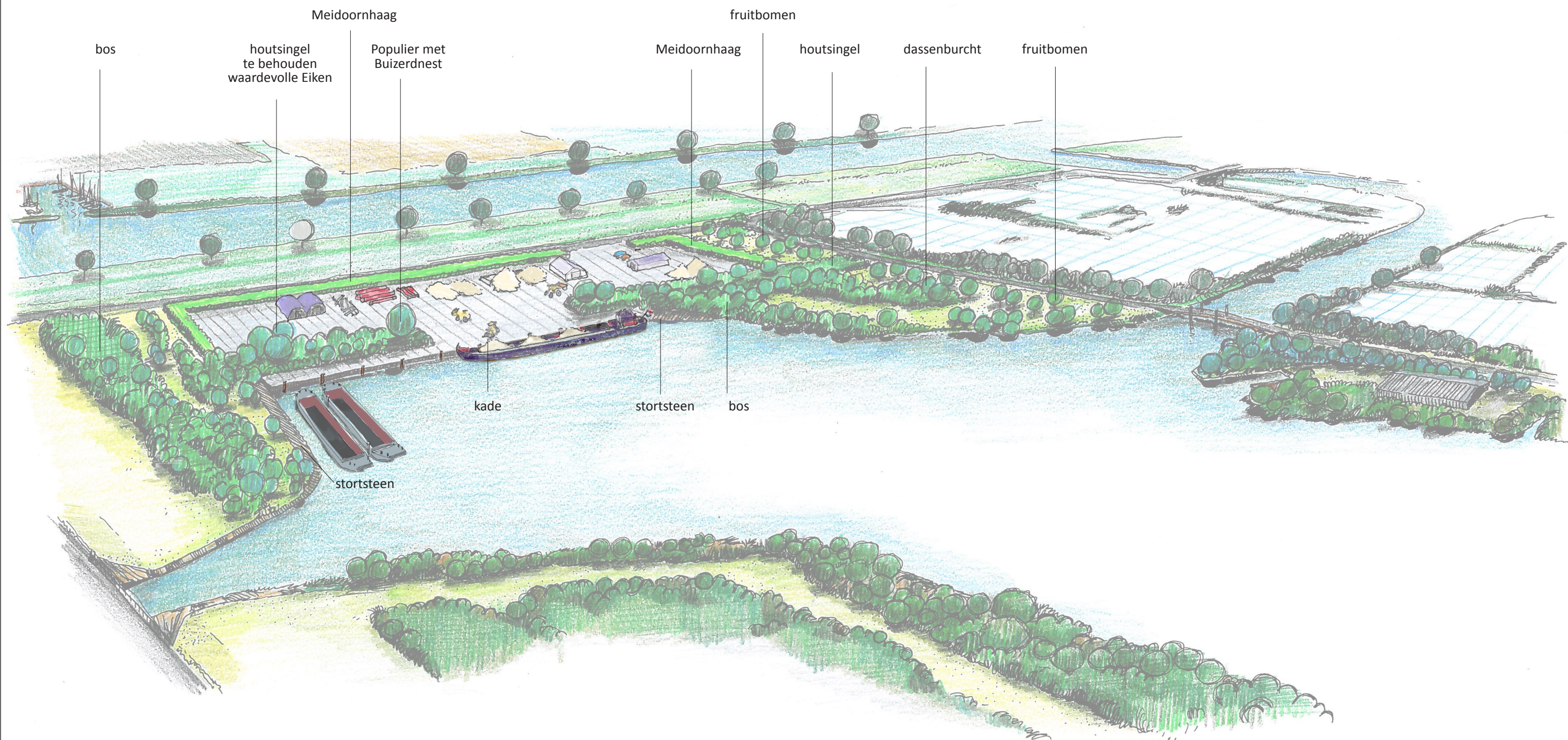
TAKEN

LANDSCHAPSARCHITECTUUR & ECOLOGIE

KRAAIJENBERGSE PLASSEN

Fase I

inrichting haven en dasseneiland

TAKEN

LANDSCHAPSARCHITECTUUR & ECOLOGIE

2. Inventarisatie bestaande situatie

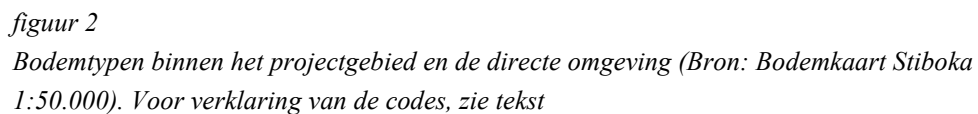
2.1. Abiotische aspecten

Geohydrologie

De voorgenomen uitbreiding van het industriegebied van Haven Cuijk vindt plaats in het ontgrondingsgebied 'De Kraaijenbergse Plassen'. Dit gebied bevindt zich geohydrologisch gezien in de Slenk van Venlo. Er is hier in de loop van de tijd een dik pakket aan zanden afgezet, bovenin voornamelijk fijne zanden met leemlagen naast grove, grindhoudende zanden. Onderin zijn alleen grindhoudende zanden afgezet. In totaal heeft dit redelijk tot goed doorlatende zandpakket een dikte van ongeveer 32 m. Daaronder bevindt zich een slecht doorlatend pakket met fijne slib- en glauconiethoudende zanden en kleien. Het totale, bovenste zandpakket van 32 m is als één watervoerend pakket te beschouwen. De doorlatendheid, kD , ervan bedraagt circa $1.250 \text{ m}^2/\text{dag}$, terwijl de weerstand van de deklaag, c , circa 50 dagen bedraagt (Heidemij 1993).

Bodem

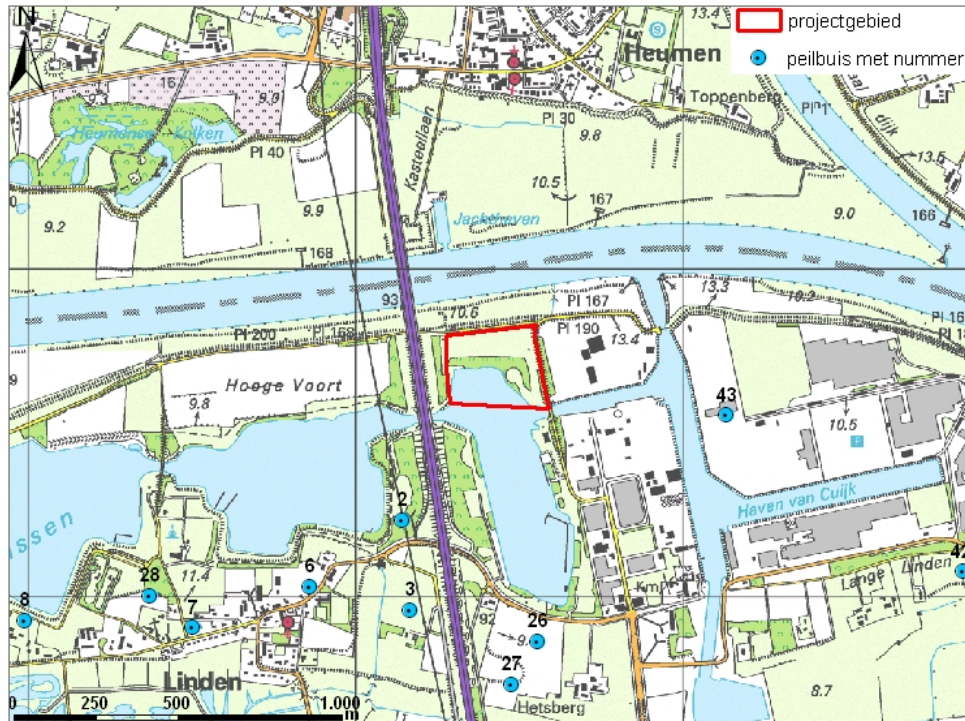
In onderstaande figuur 2 zijn de voorkomende bodemeenheden weergegeven, van het projectgebied en de directe omgeving. Binnen het projectgebied bestaat de bodem uit lichte zavel, zonder een duidelijk profielverloop en ook zonder roest of grijze vlekken binnen 50 cm (ooivaaggrond; type Rd10C)). Langs de Maas en ook elders langs de plas komen daarnaast zware zavel- en lichte kleigronden voor (Rd90C). Verder komen buiten het projectgebied, iets naar het zuiden toe, grove zandgronden voor (type Zb30).

De stroming is in zowel deklaag als het eerste watervoerende pakket voornamelijk noord tot noordoost gericht (in de richting van de Maas).

In het kader van het evaluatieprogramma van de milieueffectrapportage voor het project “Kraaijenbergse Plassen” is een monitoringsprogramma opgenomen van de grondwaterstanden in het ontgrondingsgebied en de omgeving ervan. In 2002 is een voorlopig evaluatierapport opgesteld door Arcadis. In 2008 is opnieuw een evaluatie van de ontwikkeling van grondwaterstanden uitgevoerd. In figuur 3 zijn de peilbuizen weergegeven in de ruimere omgeving. In de directe nabijheid van het projectgebied zijn geen peilbuizen aanwezig. Aangezien het voornemen geen wezenlijke gevolgen heeft voor de grondwaterstand of –stroming, wordt verder geen aandacht besteed aan de resultaten van de monitoring. Hiervoor zij verwezen naar de betreffende

rapporten (Arcadis 2002, 2008).

figuur 3

Locaties peilbuizen (bron: Arcadis 2002, 2008)

2.2. Biotische aspecten

2.2.1. Methodiek voor vaststelling natuurwaarden

Voor het vaststellen van de natuurwaarden van het projectgebied, met het oog op het kunnen bepalen van de effecten van het voornemen, is bronnenonderzoek en veldonderzoek uitgevoerd. Bij het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van de website van het Natuurloket en zijn systematische onderzoeken in het kader van de monitoring geraadpleegd.

Veldonderzoek. Op 20 mei 2008 is een eerste, oriënterend veldbezoek gebracht. Op 12 februari 2009 is de dassenburcht binnen het projectgebied geïnspecteerd. Daarna heeft op 26 februari 2009 een uitgebreid veldonderzoek plaatsgevonden (door Econsultancy, zie onder). Hierbij zijn de biotopen ter plaatse onderzocht en is gekeken of er zich vaste rust- en verblijfplaatsen van (streng) beschermde planten-

en diersoorten binnen het projectgebied bevinden of in de directe omgeving ervan, die mogelijkwijze door het voornemen negatief beïnvloed worden. Vervolgens heeft op 27 oktober 2009 opnieuw een inspectie plaatsgevonden van de aanwezige dassenburchten binnen het projectgebied en in de directe omgeving. Daarbij zijn ook de locaties van oudere c.q. bijzondere bomen vastgelegd.

2.2.2. Resultaten literatuuronderzoek

Natuurloket

Uit de gegevens via het Natuurloket, zie bijlage 1, blijkt dat binnen het kilometerhok waarin het projectgebied gelegen is (186-418), enkele soortgroepen redelijk tot goed onderzocht zijn, met name vaatplanten, watervogels en dagvlinders. Alleen van vaatplanten, zoogdieren en broedvogels zijn matig streng tot streng beschermde soorten aangetroffen.

De gegevens zijn opgevraagd en geanalyseerd. Er zijn in totaal 2.897 waarnemingen beschikbaar: 64% (1.845) voor wat betreft fauna en 36% (1.052) voor wat betreft vaatplanten.

Tabel 1 biedt een overzicht van de belangrijkste waarnemingen. Het betreft de waarnemingen van das, vogels met een jaarrond beschermde nestplaats, vogels van de Rode Lijst, ongewervelden idem en vaatplanten van tabel 2 Flora- en faunawet.

In de tabel is aangegeven of er sprake is van een vaste rust- en verblijfplaats of territorium (bij vogels). Verder wordt onderscheid gemaakt tussen recente gegevens (2006-2010), oudere gegevens (2000-2005) en zeer oude gegevens (>10 jaar). Bij 'soort gedrag' is het meest voorkomende type waarneming weergegeven (alleen bij recente gegevens).

Waarnemingen van de *das* zijn op kaart 1 weergegeven (alleen puntwaarnemingen). Het gaat daarbij met name om verkeersslachtoffers (A73 en Oostermeerweg); er zijn geen waarnemingen van het projectgebied zelf.

Waarnemingen van *vogels met jaarrond beschermde nestplaats* (alleen puntwaarnemingen) zijn weergegeven op kaart 2. Het gaat om buizerd en sperwer, die in of nabij het projectgebied zijn waargenomen. Wat de buizerd betreft, hiervan is een territorium gekarteerd in 2006 binnen het projectgebied (zie gegevens onder 'Broedvogelkartering' hierna).

Waarnemingen van *beschermde planten van tabel 2 of 3 FFw* (alleen puntwaarnemingen) zijn ook weergegeven op kaart 2. Hieruit blijkt dat rapunzelklokje is aangetroffen ten westen van het projectgebied.

tabel 1

Lijst van matig streng tot streng beschermde flora en fauna en soorten van de Rode Lijst binnen kilometerhok 186-418

Toelichting:

- FFw2,3 = soorten van tabel 2 of 3 Flora- en faunawet (resp. matig streng en streng beschermde soorten);
- N = aantal waarnemingen;
- onb = onbekend;
- RL = Rode Lijst, waarbij BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, VN = verdwenen;
- vog-jr = vogel met jaarrond beschermde nestplaats;
- VRVP = vaste rust- en verblijfplaats

Soort	FFw2,3	RL	2006-2010 N	VRVP	soort gedrag	2000-2005 N	VRVP	Vóór 2000 N
ZOOGDIEREN:								
das	3		8	nee	dood, sporen	9	ja	
BROEDVOGELS:								
boerenzwaluw		GE	3	nee	jagend			
boomvalk	vog-jr	KW	2	nee	jagend			
buizerd	vog-jr		17	ja	territorium, jagend	10	ja	
gele kwikstaart		GE	6	nee	zingend, roepend			
gierzwaluw	vog-jr		2	nee	foeragerend			
graspieper		GE	1	onb	onbekend	2	onb	
groene specht		KW	20	nee	roepend			
grote gele kwikstaart	vog-jr		1	onb	onbekend			
havik	vog-jr					1	onb	
hop		VN	3	onb	onbekend			
huismus	vog-jr	GE	1	onb	onbekend	9	onb	
huiszwaluw		GE	4	onb	onbekend	6	onb	
kemphaan		EB				1		
kerkuil	vog-jr	KW						1
kneu		GE	13	ja	territorium			
koekoek		KW	20	nee	roepend, zingend	1	onb	
kramsvogel		GE				6	onb	
oeverloper		GE	19	nee	foeragerend, roepend			
patrijs		KW	2	onb	onbekend	1	onb	
ransuil	vog-jr	KW						1
ringmus		GE	2	onb	onbekend	9	onb	
roek	vog-jr			nee	overvliegend			

Soort	FFw2,3	RL	2006-2010 N	VRVP	soort gedrag	2000-2005 N	VRVP	Vóór 2000 N
BROEDVOGELS vv.								
slechtvalk	vog-jr	GE				1	nee	
sperwer	vog-jr		4	nee	jagend	1	onb	1
spotvogel		GE	6	nee	zingend			
steenuil	vog-jr	KW	1	onb	onbekend	2	ja	
veldleeuwerik		GE				3	onb	
watersnip		BE	2	onb	onbekend			
wespendief	vog-jr							1
zwarte wouw	vog-jr		1	nee	overvliegend			
WATERVOGELS:								
bontbekplevier		KW	1	onb	onbekend	1	onb	
brilduiker		GE				4	nee	
grote mantelmeeuw		GE	1	nee	pleisterend	2	nee	
grote zilverreiger		GE				1	nee	
grutto		GE	1	onb	onbekend	4	nee	
kleine zilverreiger		GE	2	onb	onbekend			
pijlstaart		BE				4	nee	
slobeend		KW				4	nee	
tureluur		GE				2	nee	
visdief		KW	49	nee	foeragerend, rustend			
wintertaling		KW				7	nee	
ONGEWERVELDEN:								
sleedoornpage		BE	20	n.v.t.	onbekend			
VAATPLANTEN:								
bolderik		EB	1					
dwergviltkruid		GE						1
goudhaver		GE				4	n.v.t.	5
kamgras		GE				3	n.v.t.	
korenbloem		GE						1
kruisbladwalstro		KW				1	n.v.t.	
rapunzelklokje	2	KW	10	n.v.t.		5	n.v.t.	7
wilde marjolein	2		1	n.v.t.				

Uit tabel 1 blijkt dat de meeste waarnemingen van tabel 2,3-soorten FFw betrekking hebben op vogels. De meeste gegevens over vogels voorzover het territoria betreft, zijn afkomstig van de Provincie Noord-Brabant. Hieronder wordt nader op die gegevens ingegaan. Er zijn verder diverse (losse) waarnemingen van vogels, vooral watervogels. Gezien de rijkdom aan wateroppervlak in dit gebied is dit niet

verwonderlijk. Er zijn daaronder diverse Rodelijstsoorten, zoals tabel I laat zien.

Er zijn in de gegevens van het Natuurloket geen waarnemingen beschikbaar van vleermuizen, amfibieën en reptielen.

Monitoring vleermuizen

In 2008 heeft een monitoring plaatsgevonden van vleermuizen in het gebied Kraaijbergse Plassen (Natuurbalans 2008). Er is echter geen onderzoek gedaan in of in de directe nabijheid van het projectgebied. Uit deze monitoring blijkt dat direct ten westen van het projectgebied (aan de andere zijde van de A73) de volgende soorten vleermuizen voorkomen: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. Meervleermuis en watervleermuis zijn min of meer gebonden aan water. Het is aannemelijk dat de andere drie soorten ook in het projectgebied wel voorkomen, althans dit benutten als jachtgebied.

Broedvogelkartering Provincie Noord-Brabant

De Provincie Noord-Brabant voert van tijd tot tijd een broedvogelkartering uit van het buitengebied. Het gebied Kraaijbergse Plassen is voor het laatst onderzocht in 2006. De gegevens zijn dus nog redelijk recent en aangenomen mag worden dat er zich in de afgelopen jaren geen wezenlijke veranderingen hebben voorgedaan in de broedvogelsamenstelling. In en om het projectgebied zijn territoria aangetroffen van: braamsluiper, buizerd, fazant, fitis, fuut, gaai, grasmus, grote bonte specht, ijsvogel, kleine karekiet, kneu, knobbelzwaan, nijlgans, putter, staartmees, torenvalk, tuinfluiter, waterhoen, zanglijster en zwartkop, zie kaart 2. Van deze soorten staat alleen de kneu op de Rode Lijst in de categorie 'gevoelig'.

Monitoring dassen

Door Das & Boom is in 2007 een monitoring uitgevoerd van de dassenburchten in het gebied Kraaijbergse Plassen. In het onderzoeksgebied, dat zich uitstrekt over circa 1.200 ha en van Linden tot Gassel en richting het Gassels Broek loopt, zijn in totaal een twaalfstal burchtlocaties onderzocht. Er is eerst een inventarisatieronde gehouden, waarna op 8 locaties op 2 à 6 data in de avonduren (van half mei tot begin juli) de dassenburchten zijn geobserveerd. Nabij het projectgebied ligt nummer 2 en, aan de overzijde van de A73 liggen (in gebied Hooge Voort) nummers 3, 4 en 5 (zie onderstaande figuur 4 in §2.2.3). Binnen het projectgebied heeft Das & Boom tijdens de monitoring geen burcht aangetroffen.

Over de genoemde burchten wordt het volgende opgemerkt:

- Dassenburcht nr. 2 Katwijkse Sluis: incidenteel belopen, dassenhaar en mestput; deze burcht is niet in de avonduren geobserveerd.
- Dassenburcht nr. 3 Restbos bij A73: incidenteel belopen door das; vanaf 2002

zijn konijnenholen verder door das uitgegraven; er is ook een vos aanwezig; ook deze burcht is niet in de avonduren geobserveerd.

- Dassenburcht nr. 4 Hostert: nieuw, twee van de drie holen belopen; gevonden naar aanleiding van dassenslachtoffer (zogend vrouwtje), die vermoedelijk van deze burcht afkomstig was; tijdens de observaties is één adulte das (mannetje) waargenomen.
- Dassenburcht nr. 5 Hooge Voort: in talud van de weg 7 belopen holen van de 12 holen in totaal; verse graafsporen, geen nestmateriaal; tijdens de observaties zijn alleen vossen waargenomen.

In het rapport wordt verder ingegaan op de kwaliteit van mitigerende voorzieningen (rasters en tunnels) en zijn aan Das & Boom gemelde verkeersslachtoffers in de periode 2003-2007 op kaart gezet. Het blijkt dat er van tijd tot tijd slachtoffers vallen op de N321 (provinciale weg Cuijk-Grave), maar ook op plattelandswegen, bijvoorbeeld de Raamweg, ten zuiden van fase I.

Quickscan flora en fauna

Buro Econsultancy heeft begin 2009 een quickscan flora en fauna uitgevoerd voor het projectgebied (Koen 2009). Voor dit onderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd en heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Dit bezoek vond plaats op 26 februari 2009 (zie §2.2.1). Daarbij zijn waarnemingen van soorten genoteerd en zijn ook de biotopen onderzocht (zie voor de biotopen, §2.2.3).

Uit het bureau- en veldonderzoek zijn de volgende conclusies getrokken ten aanzien van de verschillende onderzochte soortgroepen:

Vleermuizen. Van de vleermuizen behoren de volgende soorten tot de mogelijk aan te treffen soorten binnen het projectgebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis (zie boven onder “Monitoring vleermuizen”). Er zijn enkele boomholtes aangetroffen, die potentieel een verblijfplaats kunnen vormen voor boomgebruikende soorten als grootoorvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis. Er is echter geen nader vleermuisonderzoek uitgevoerd in de zomer, zodat over de actuele aanwezigheid van verblijfplaatsen geen uitspraak kan worden gedaan. Tevens wordt verondersteld dat de rand van de groenstrook een vliegroute voor vleermuizen is. Ook hiernaar is echter geen nader veldonderzoek verricht.

Overige zoogdieren. Het projectgebied vormt een geschikt habitat voor verscheidene grondgebonden zoogdieren. Tijdens het veldbezoek zijn onder meer sporen aangetroffen van konijn, mol, ree, vos, das en kleine marterachtigen. Binnen het projectgebied zijn een bewoond vossenhol (zie § 2.2.3) en meerdere konijnenholen aanwezig. Ook burcht 2 uit het monitoringsonderzoek van Das & Boom (zie boven) is bezocht en hiervan is vastgesteld dat deze is bewoond. Tevens wordt aan de hand van sporenonderzoek geconcludeerd dat het projectgebied een belangrijk onderdeel vormt van het foerageergebied van de das.

Broedvogels. Door de aanwezigheid van bossage met diverse bomen en struiken is het projectgebied geschikt voor verschillende broedvogels. De struiken bieden broedgelegenheid aan algemene zangvogels als merel, braamsluiper, zwartkop, fitis en tijtjaf. De randen van de akker zijn geschikt als nestplaats van patrijs. De bomen bieden broedgelegenheid aan vogelsoorten als houtduif, ekster, grote bonte specht en buizerd. De rietkraag langs de oever kan onderkomen bieden aan broedvogels als wilde eend en meerkoet. Tijdens het veldbezoek zijn nest(rest)en van merel, ekster, houtduif en buizerd waargenomen, terwijl ook in een van de bomen een vermoedelijke holte van grote bonte specht werd aangetroffen. Op het buizerdnest wordt hieronder (in §2.2.3) nader ingegaan.

Amfibieën, reptielen en vissen. Het projectgebied vormt, met uitzondering van de akker, een geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. Het is niet waarschijnlijk dat meer kritische soorten als alpenwatersalamander en kamsalamander binnen het projectgebied voorkomen. Verder is er geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. Het water binnen het projectgebied, dat deel uitmaakt van fase I, zal naar verwachting onderkomen bieden aan diverse vissoorten. Er is geen onderzoek met een schep- of visnet gedaan.

Libellen en vlinders. Het water binnen het projectgebied is niet geschikt als voortplantingsplaats voor libellen en waterjuffers, omdat er geen waterplanten aanwezig zijn waarop de eiafzet plaats kan vinden. Hierdoor is het niet te verwachten dat deze soortgroep in de huidige situatie in staat is zich hier te vestigen. Verder is het uitgesloten dat er binnen het projectgebied voldoende geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Vaatplanten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vaatplanten waargenomen: akkerdistel, boerenwormkruid, duizendblad, gele lis, gestreepte witbol, grote brandnetel, ijle zegge, kardinaalsmuts, kleine lisdodde, moerasvergeet-mij-nietje, pitrus, riet, roos, smalle weegbree, smeewortel, speerdistel, toorts, veldzuring, wolfspoot en zomeraster. De planten op de onderzoekslocatie geven aan dat de bodem voedselrijk en vochtig is. In dergelijke vegetaties zijn over het algemeen geen beschermde soorten te verwachten. Wel vormt de zanderige bodem langs de oever een geschikte groeiplaats voor het rapunzelklokje, die elders ook in het Kraaijenbergse Plassengebied is waargenomen (vergelijk kaart 2).

2.2.3. Resultaten veldonderzoek

Biotopen, vegetatie en flora

Het projectgebied is momenteel grotendeels in agrarisch gebruik, namelijk als bouwland, zie foto's 2 en 3. Rond het bouwland bevindt zich een groenzone, met een vegetatie van bomen en struiken. Hierin groeien diverse soorten bomen: zomereik, els, es, wilg, populier en berk. De meest voorkomende struiken zijn meidoorn en braam. Tussen het water van fase I en de akker is deze strook het breedst, namelijk

tot maximaal 80 m. Aan de westzijde (richting A73) bestaat de groenzone (zie foto 1, pag. 8) met name uit zomereik. De oever heeft een vrij natuurlijk karakter en bestaat grotendeels uit een zandige bodem met overhangende (jonge) wilgen en een enkele rietkraag. Gezien de dichte begroeiing wordt de kans op voorkomen van rapunzelklokje klein geacht.

foto 2: Impressie van het projectgebied, einde winter (opname maart 2008)

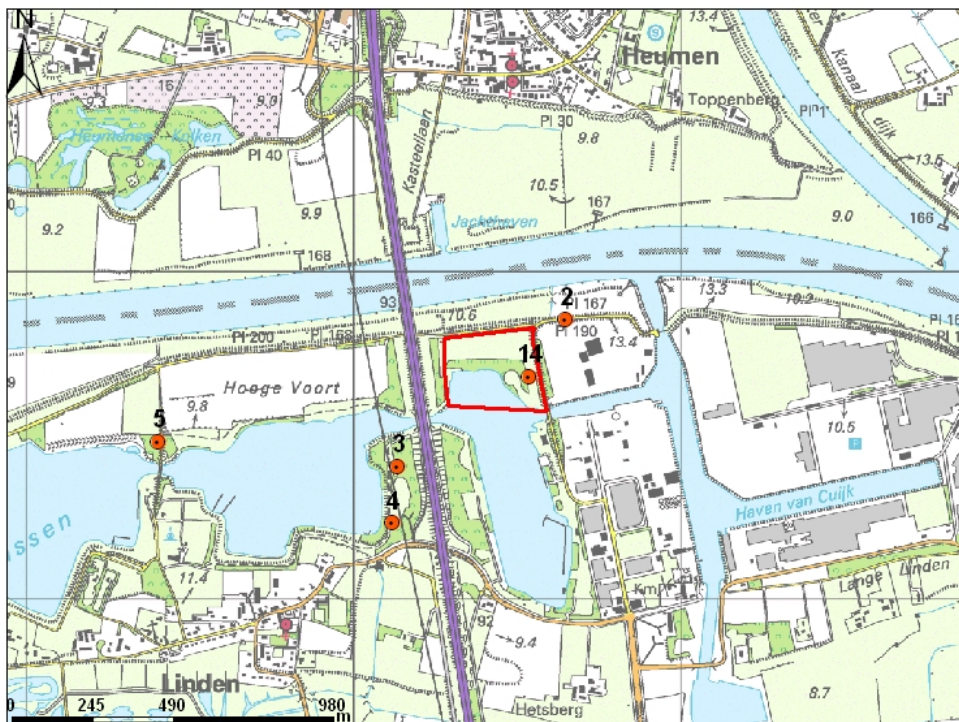

foto 3: Impressie van groenzone langs de akker (opname d.d. 27-10-2009)

Bijzondere bomen zijn aangegeven in figuur 5 (zie hieronder).

Das

Bij het veldonderzoek is binnen het projectgebied een dassenburcht aangetroffen. Dit is nummer 14 in onderstaande figuur 4. In deze figuur zijn ook de eerder, door Das & Boom bij de monitoring aangetroffen burchten in de omgeving van het projectgebied weergegeven. Nummer 14 wordt niet door Das & Boom genoemd. In het rapport van Econsultancy (zie boven) wordt deze burcht als vossenburcht aangemerkt. Een jaar eerder dan het onderzoek van Econsultancy was deze burcht in elk geval bewoond door dassen. Gezien de grootte van de holen is deze burcht ook oorspronkelijk door dassen gegraven.

figuur 4

Dassenburchten binnen en in de directe omgeving van het projectgebied

Tabel 1 geeft een beknopt overzicht van de status van deze burcht tijdens de verschillende veldbezoeken. Daaruit blijkt dat de toestand van de burcht de afgelopen jaren achteruit is gegaan. Er is ook sprake geweest van menselijke verstoring, zie foto 3. Tijdens het veldbezoek in oktober 2009 werd nog wel dassenhaar aan het prikkeldraad naast de burcht aangetroffen, maar de burcht zelf gaf een verlaten indruk en er waren geen verse prenten op de burcht aanwezig of verse graafactiviteiten. Al met al kan burcht 14 als een wisselend bewoonde bijburcht worden aangemerkt.

tabel 1

Status van dassenburcht 14 tijdens verschillende bezoekdata

Nummer bezoek	Datum	Toestand burcht
1	20-05-2008	5 pijpen; burcht goed belopen, nestmateriaal aanwezig; ook krabboom
2	12-02-2009	4 belopen pijpen
3	26-02-2009	burcht bewoond door vossen (volgens Econsultancy)
4	27-10-2009	1 ingang met prikkeldraad dichtgegooid; burcht verlaten, geen sporen, wel (oud) dassenhaar en vossenhaar aan prikkeldraad

foto 3: Eén van de ingangen van burcht 14 (opname 27-10-2009)

Burcht nummer 2 ("Katwijkse Sluis") was ten tijde van het veldbezoek wel bewoond. Deze burcht ligt op circa 120 m verwijderd van het projectgebied. De conclusie is dat het projectgebied behoort tot het preferente leefgebied (foerageergebied binnen een straal van 500 m uit de burcht) van de das en dat een deel ook feitelijk burchtgebied is. Overigens is de kwaliteit van het foerageergebied ter plaatse gering, gezien het intensief agrarisch gebruik en het ontbreken van begraasd grasland. Mede gezien de afstand tot andere burchten in de omgeving (nummers 3, 4 en 5 in figuur 4), mag burcht 2 als hoofdburcht worden aangemerkt.

Broedvogels

Er is geen territoriumonderzoek uitgevoerd sinds de broedvogelkartering van de Provincie Noord-Brabant in 1998. Niettemin mag worden aangenomen dat het beeld van destijds nog steeds representatief is (zie §2.2.2). Er hebben zich in de afgelopen 10 jaar geen wezenlijke veranderingen voorgedaan in biotopen en omstandigheden. Tijdens de veldbezoeken is een buizerdnest aangetroffen in één van de populieren in de groenzone tussen de akker en het water. De locatie is op onderstaande figuur 5 weergegeven.

foto 4: Populier met buizerdnest (opname 27-10-2009), zie ook foto 5, pag. 20

Overige fauna en conclusie

In voorgaande paragraaf zijn de resultaten van het uitgebreide veldbezoek door buro Econsultancy weergegeven. Tijdens de overige veldbezoeken zijn geen waarnemingen van andere soorten meer gedaan.

Conclusie. Het projectgebied behoort tot het preferente leefgebied van de das, een beschermde diersoort. Direct buiten het projectgebied ligt een redelijk actieve burcht, die gezien de afstand tot andere burchten in de omgeving, als hoofdburcht is te beschouwen. Binnen het projectgebied bevindt zich een wisselend bewoonde bijburcht. Verder is een nest van buizerd aanwezig. De bosschages vormen foerageergebied voor vleermuizen en er is sprake van potentiële vliegroutes.

figuur 5

Locatie van dassenburcht, buizerdnest en bijzondere bomen binnen het projectgebied

foto 5: Detailopname buizerdnest (opname 27-10-2009)

3. Effecten, mitigatie en compensatie

3.1. Beschrijving van het voornemen

Algemeen

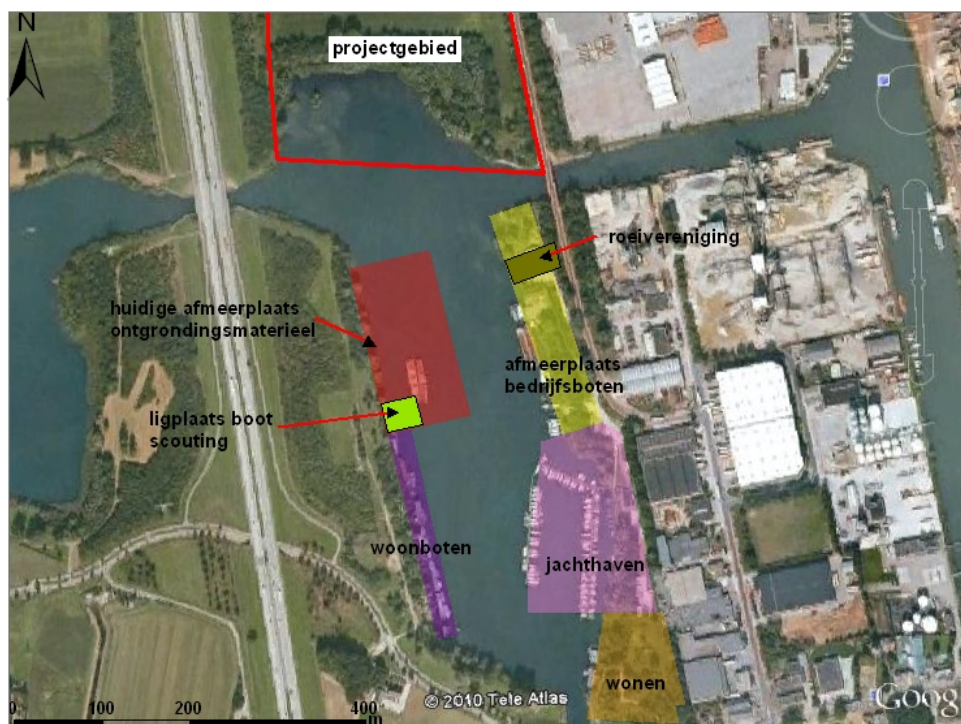
Paragraaf 1.2 geeft reeds een beknopt overzicht van de voorgenomen werkzaamheden. Bijgaande tekening 'Inrichtingsschets Haven Fase I/Dasseneiland' geeft weer welke elementen worden toegevoegd aan het projectgebied en tevens worden de biotopen weergegeven na voltooiing van de inrichting. Bij deze biotopen wordt rekening gehouden met het gegeven dat het gebied behoort tot het preferente leefgebied van de das en dat er zich binnen het projectgebied een burcht bevindt, zij het dat deze burcht in de achterliggende paar jaar sterk is achteruitgegaan. Verder is bij het ontwerp rekening gehouden met de thans aanwezige waardevolle bomen (voornamelijk eiken) binnen het projectgebied. Uitgangspunt voor het ontwerp is geweest, dat de bestaande natuur- en landschappelijke waarden worden gerespecteerd en waar mogelijk verder worden versterkt. In §3.3 wordt ingegaan op de wijze waarop de natuurcompensatie wordt ingevuld.

Naast een inrichtingsschets is een vogelvluchtperspectief gemaakt om visueel een goede impressie te kunnen geven van de beoogde situatie na inrichting. Ook van de bestaande situatie is een perspectieftekening gemaakt. Beide tekeningen zijn achteraan in voorliggend rapport opgenomen (nrs 00003-358 en 359).

Achtergrond en motivatie van het voornemen

Ten zuiden van het toegangskanaal in fase I zijn momenteel veel gebruiksfuncties verenigd, zie figuur 6: industrie, wonen en recreatie. De wens is om hier een betere scheiding aan te brengen, zodat de verschillende functies beter tot hun recht kunnen komen. Het door elkaar lopen van groot werkmaterieel en pleziervaart kan bijvoorbeeld leiden tot gevaarlijke situaties. En het geluid, dat door de industriële activiteit geproduceerd wordt, kan ter plaatse van de functies wonen en recreatie sterk worden gedempt door de industriële functie op grotere afstand te positioneren.

Zodoende is het voornemen ontstaan de huidige afmeerplaats voor ontgrondingsmateriaal naar het noorden op te schuiven, ter plaatse van het projectgebied. De activiteiten van Smals worden dan geconcentreerd aan de noordkant. Wel blijft het recht op een permanent grinddepot bestaan, direct ten zuiden van het projectgebied, maar dit zal in de praktijk niet worden benut.

figuur 6
Huidige gebruiksfuncties in fase I

Gewenste functies (artificieel) en voorgenomen maatregelen in het projectgebied

Binnen het projectgebied worden de volgende functies gerealiseerd:

- ligplaats voor 2 schepen en 8 bakken,
- mogelijkheid voor laden/lossen en overslag van bouwgrondstoffen,
- bereikbaar/berijdbaar voor vrachtwagens (met keermogelijkheid),
- stroomaansluiting 230 V/400 V,
- mogelijkheid voor ontwatering van fijne zanden,
- mogelijkheid open laten voor het bouwen van een werkplaats c.q. bedrijfsruimte,
- beperkte verlichting.

Hiervoor dienen de volgende maatregelen te worden getroffen:

- verwijderen begroeiing,
- ophoging perceel (mogelijk grondverbetering),
- damwand over gedeelte van oeverlengte,
- verharding van gedeelte van perceel (klinkers),
- semi-verharding van gedeelte van perceel (gebroken puin)

- verdieping van gedeelte van oever,
- aanleggen stroomvoorzieningen (3*230V, 2*400V; I*32A, I*64A),
- plaatsen van lampen,
- slaan van meerpalen,
- aanleggen toegangsweg,
- diversen (container/opslagplaats/hekwerk).

Qua landschappelijke inpassing en met het oog op natuurcompensatie worden ook de volgende elementen nog toegevoegd (zie ook inrichtingsschets en §3.3):

- aanleg grondwal met meidoornhaag,
- versterken bestaande groenstrook door bosaanplant,
- aanplant fruitbomen,
- inzaaien grasland.

3.2. Effecten op flora en fauna en toetsing

3.2.1. Effecten

Er moet onderscheid worden gemaakt in tijdelijke en permanente effecten. De tijdelijke effecten treden op tijdens de aanlegfase, die circa acht maanden in beslag zal nemen. Bij de permanente effecten gaat het met name om de wijziging in biotopen die optreedt en de daaraan verbonden natuurwaarden. De effecten worden per soort of soortgroep behandeld.

Vleermuizen

De lijnvormige bossages vormen een potentieel onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Door de voorgenomen ingreep wordt de groenzone tussen de akker en de plas onderbroken door een maximaal 50 m open ruimte. Daarmee wordt het bestaande patroon van versnipperde bosgebiedjes rond de plas enigszins versterkt. Dit moet als een negatief effect worden gezien. Er staat echter tegenover dat er rond de te verhard opslag een wal met een meidoornhaag wordt aangelegd, waarmee nieuwe vliegroutes voor vleermuizen worden gecreëerd, zowel in de oost-west- als in de noord-zuidrichting. Deze wal wordt aan het begin van het aanlegtraject gerealiseerd, zodat er tijdelijk geen groot negatief effect van het onderbreken van de vliegroute hoeft op te treden. In de eindsituatie is de lengte aan nagenoeg ononderbroken vliegroutes aanmerkelijk groter, met name vanwege de nieuwe route op de wal langs de weg. Omdat lijnvormige landschapselementen in de directe omgeving op veel plaatsen onderbroken zijn, zal een extra, tijdelijke onderbreking en verlegging van vliegroutes niet een zodanig negatief effect hebben, dat de gunstige

staat van instandhouding van vleermuizen in gevaar komt. Het betreft bovendien zeer algemeen voorkomende soorten, die zich relatief gemakkelijk aanpassen aan gewijzigde omstandigheden. De periode van onderbreking van de bestaande vliegroute zal bovendien zo beperkt mogelijk gehouden worden, door het direct aanleggen van de geplande grondwal met meidoornhaag.

In de situatie na voltooiing van de inrichting is er per saldo een grotere foerageerlengte voor vleermuizen. Er wordt wel verlichting aangebracht op het terrein, maar gebruik daarvan in de avonduren is zeer beperkt, gezien de industriële functie van het terrein. Verlichting zal bovendien zodanig worden aangebracht, dat lichtbundels geconcentreerd worden gericht naar de grond toe. Ook kan als alternatieve mitigerende maatregel zogenaamde infraroodverlichting worden ingezet (zoals op boorplatforms gebruikelijk is).

Das

Een deel van het projectgebied zal als foerageergebied voor de das komen te vervallen. Het gaat hier om preferent leefgebied, dit is leefgebied binnen een straal van 500 m uit de burcht¹. Van dit preferente leefgebied, met een totale oppervlakte van 79 ha, verdwijnt ongeveer 1,8 ha, oftewel circa 2%. Daarbij is op te merken dat de huidige kwaliteit als foerageergebied zeer matig is, gezien het intensieve gebruik als akker met een gering voedselaanbod. Na de oogst blijven er misschien wat oogstresten voor de das over, maar tijdens de groei van het gewas en ook in de winterperiode is er nauwelijks voedsel te halen. De das zoekt op agrarische gronden voornamelijk naar regenwormen en deze zijn alleen goed voor de das bereikbaar in grasland.

Tijdens de aanlegwerkzaamheden zal er verstoring van het bestaande burchtgebied ter plaatse van de bijburcht optreden, maar deze zal heel beperkt zijn, aangezien de werkzaamheden zich op minimaal een 80 meter vanaf de huidige burcht afspelen en er een houtsingel tussen ligt, die het akoestische effect enigszins dempt. Het effect van trillingen en geluid is al met al verwaarloosbaar. Bovendien wordt er niet in de avonduren gewerkt. In principe wordt volgens een ecologisch protocol te werk gegaan (zie onder bij broedvogels).

Na inrichting komt er een veel hoogwaardiger dassenbiotoop terug dan er in de huidige situatie binnen het projectgebied en de directe omgeving ervan aanwezig is. Er worden namelijk fruitbomen ingeplant en bestaande ruigtes worden vervangen door grasland, welke vervolgens worden begraasd of bemest en gemaaid. Door de inrichting van een grondwal met meidoornhaag ontstaat nieuw potentieel burchtgebied, met goede dekkingsmogelijkheden. In §3.3. wordt nader op de inrichting hiervan ingegaan.

¹ De status 'preferent leefgebied' is eigenlijk alleen van toepassing op het gebied rond de hoofdburcht

Overige zoogdieren

In de huidige situatie is het projectgebied voor kleine, grondgebonden zoogdieren interessant vanwege de vele schuilmogelijkheden en aanwezigheid van voedsel. Ook voor reeën zijn er schuilmogelijkheden in de bossages. Door het verlies van de akker zal een belangrijk deel van het foerageergebied verdwijnen. Hierbij is sprake van een tijdelijk effect, maar dit is relatief gering. Want anderzijds zullen nieuwe schuilplekken worden gecreëerd door de aanleg van een wal met meidoornhaag en verder worden fruitbomen geplant en wordt het aanwezige bos versterkt, met veel meer voedselaanbod dan de akker thans heeft. Al met al is er in de eindsituatie een veel gevarieerder biotoop aanwezig voor kleine zoogdieren dan in de huidige situatie.

Broedvogels

Door de omvorming tot industrieterrein en het plaatselijk verwijderen van houtopstand treedt een verlies op aan nestgelegenheid en met name foerageergelegenheid voor enkele, algemeen voorkomende broedvogelsoorten van agrarisch gebied en in beperkte mate ook moerasvogels. Aangezien slechts in geringe mate bos, struweel en rietkraag wordt verwijderd en er in de directe omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden zijn, zijn deze tijdelijke effecten min of meer verwaarloosbaar. Het voornemen zal dus geen significant negatieve effecten hebben voor de gunstige staat van instandhouding van de broedvogels die thans van het projectgebied gebruik maken. In het broedseizoen kan door aanlegwerkzaamheden enige verstoring optreden (lawaai van machines); de soorten die in de groenstroken landbouwgronden broeden zullen echter vrij snel gewend zijn aan deze vorm van verstoring. Maar ernstig versturende activiteiten met een grote akoestische impact vinden alleen buiten het broedseizoen plaats. De initiatiefnemer zal zich in deze conformeren aan de Gedragscode van Bouwend Nederland (Arcadis 2006). In deze gedragscode wordt aangegeven dat het bouw- of woonrijp maken van een terrein bij de aanwezigheid van broedvogels niet zal plaatsvinden in de periode 15 maart tot 15 juni.

Met betrekking tot het nest van de buizerd kan worden opgemerkt dat er bij het ontwerp van artificiële elementen hiermee rekening is gehouden, zodanig dat de betreffende boom behouden blijft. Hierbij is nog op te merken dat de keuze voor de te realiseren doorsteek tussen de damwand/oever en het te verhardende terrein is gekozen, dat het aantal te verwijderen bomen tot een minimum beperkt blijft. Van de grote bomen hoeven alleen één eik en één populier verwijderd te worden. Zie verder §3.3.

Na voltooiing van de inrichting ontwikkelen zich nieuwe biotopen, die vooral voor struweelvogels meer aanbod aan nestgelegenheid bieden dan in de huidige situatie het geval is.

Amfibieën en reptielen

Er zijn geen tijdelijke effecten voor amfibieën, aangezien het gebied thans nauwelijks

of geen geschikt leefgebied is voor kikkers en padden.

Voor amfibieën ontstaan na inrichting meer geschikte biotopen, met name landbiotoop door de aanleg van een grondwal met meidoornhaag. Hierdoor kan het gebied ook geschikter worden voor reptielen, zoals de levendbarende hagedis en hazelworm.

Vissen

Het water binnen het projectgebied maakt deel uit van fase I. Het verlies van de ondiepe oeverzone door het realiseren van een kade is, gezien de lengte, te verwaarlozen ten opzichte van het totale wateroppervlak en bijbehorende oeverzone. Vissen hebben voldoende uitwijkmogelijkheden bij het uitvoeren van de voorgenomen maatregelen en negatieve effecten zijn naar verwachting verwaarloosbaar.

Flora

Thans herbergt het gebied geen bijzondere planten, maar na herinrichting zijn op termijn, door de diversiteit aan vegetatietypen, zeker bijzondere plantensoorten te verwachten, waaronder beschermde soorten als rapunzelklokje en wilde marjolein.

3.2.2. Toetsing aan de wet

Bij de toets wordt in grote lijnen het volgende stappenplan gevolgd:

- a) Inzicht krijgen welke informatie wettelijk relevant is.
- b) Er wordt vastgesteld of er voldoende gegevens aanwezig zijn om de toets gefundeerd uit te kunnen voeren.
- c) Bepaald wordt of en wanneer op basis van de thans beschikbare gegevens er sprake is van ontheffings- en vergunningplicht.
- d) Indien hiervan sprake is, wordt aangegeven hoe dit eventueel kan worden voorkomen door een alternatief te ontwerpen, waarbij geen verbodsbepalingen overtreden worden.
- e) Indien het niet lukt een dergelijk alternatief te vormen, wordt aangegeven op welke wijze er mitigatie en/of compensatie kan plaatsvinden.
- f) Er wordt aangegeven wat het vervolgetraject is, bijvoorbeeld een extra veldinventarisatie.
- g) Aangegeven wordt wat het kritieke pad met betrekking tot de doorlooptijden is (tijdstraject).
- h) Er wordt een inschatting gedaan of er zicht is op het verkrijgen van een ontheffing (Flora- en faunawet, FfV).

Hieronder wordt successievelijk op de genoemde punten ingegaan.

a. Welke informatie is wettelijk relevant ?

Gelet op de verkregen informatie over verspreidingsgegevens is wettelijk relevante informatie of:

- de aard van de ingreep voldoende duidelijk is, alsmede de gevolgen voor de natuurwaarden; de voorgenomen maatregelen vallen onder de categorie 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting';
- er voldoende bekend is over de effectrelaties of de dosis-effectrelaties;
- er voldoende informatie is over vaste rust- en verblijfplaatsen van zoogdieren (das, vleermuizen), vogels en (in mindere mate) amfibieën en groeiplaatsen van beschermde planten en of deze gegevens valide en actueel zijn.

b. Zijn de gegevens valide en actueel ?

Veldbezoeken zijn verspreid over een periode van circa twee jaar gebracht, maar niet voor iedere soortgroep in de meest gunstige periode van het jaar. Met name wat betreft het gebruik van het gebuid door vleermuizen en de betekenis ervan voor deze soortgroep vertoont een hiaat. Niettemin kan op basis van kennis over het gebruik van het landschap door vleermuizen wel een inschatting worden gemaakt over het effect van het voornemen op deze soortgroep. In elk geval is wel duidelijk geworden dat er binnen het projectgebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn, door het ontbreken van geschikte habitats. Met het oog op de betekenis van het gebied voor de das kan worden gesteld dat er voldoende inzicht bestaat in de status van burchten, zowel binnen als direct buiten het projectgebied. Ook voor wat betreft vogels met een jaarrond beschermde nestplaats is voldoende informatie beschikbaar om effecten van het voornemen voor dergelijke soorten te kunnen beoordelen. Onlangs is een gewijzigde lijst beschikbaar gekomen van de vogels waar het hier om gaat¹. Het betreft de volgende soorten: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Alleen van de buizerd is een nestplaats vastgesteld. Van overige faunagroepen en met name de streng beschermde soorten daarbinnen, zijn gegevens minder systematisch verzameld, maar gezien het ontbreken van geschikte habitats, is geen strijdigheid met de FfW te verwachten. Ten aanzien van de flora geldt, dat er geen zomeronderzoek is geweest, zodat het voorkomen van beschermde soorten niet geheel is uit te sluiten, maar de kans hierop is zeer klein.

Al met al kan geconcludeerd worden dat er een voldoende goed beeld bestaat van aanwezige natuurwaarden in het projectgebied en de directe omgeving, ook mede

¹ "Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen". Deze lijst is op 25 augustus 2009 rondgestuurd aan de bureaus die zijn aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en tevens is de lijst te downloaden van de website van het Ministerie van LNV

gezien monitoringsonderzoek, dat in het kader van de milieueffectrapportage is uitgevoerd (dassenmonitoring).

Verder zijn er over de effectrelaties, met name betrekking hebbend op verstoring of vernietiging van leefgebied, als zodanig geen hiaten in kennis.

c. Is er ontheffingsplicht ?

Voor een ruimtelijke inrichting dient een ontheffing te worden aangevraagd, indien soorten van lijst 2 of 3 (respectievelijk het middelste en zwaarste beschermingsregime) aanwezig zijn en habitats van deze soorten worden aangetast. Een ontheffingsplicht is ook aan de orde indien verstoring of vernietiging plaatsvindt van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (zie boven).

In de directe omgeving van het projectgebied is een dassenburcht (vermoedelijk hoofdburcht) aanwezig. De das is een lijst 3-soort. Gezien de afstand van het projectgebied tot deze burcht is er ter plaatse van het projectgebied sprake van preferent leefgebied van de das. Binnen het projectgebied is eveneens een dassenburcht (bijburcht) aanwezig. Verder bevindt er zich een nest van de buizerd binnen het projectgebied. Omdat negatieve effecten op beide soorten niet zijn uit te sluiten, kan het zijn dat LNV een ontheffingsplicht oplegt in het kader van de FfW.

d. Alternatief waarbij geen ontheffingsplicht geldt

Aangezien de geplande functies uit de huidige sfeer van de functies wonen en recreatie in fase I (ten zuiden van het projectgebied, zie figuur 6) worden getrokken, is de speelruimte voor een alternatieve locatie zeer beperkt tot afwezig. In §3.1 wordt de keuze voor het projectgebied onderbouwd. Bij de uiteindelijk gekozen inrichting is rekening gehouden met de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van streng beschermde soorten en wel zodanig dat deze kunnen worden ingepast in het ontwerp. Bij iedere andere inrichting van het gebied zal hoe dan ook strijdigheid ontstaan met de FfW. Er is dan ook geen alternatief te bedenken, waarvoor geen ontheffingsplicht geldt.

e. Mitigatie en compensatie

Tijdens de ontgronding zal een deel van het foerageergebied van de das verloren gaan, waardoor er tijdelijk dus minder voedselaanbod is, met eventueel negatieve gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de betreffende dassenpopulatie. Bij de effectbeschrijving is echter al opgemerkt dat de huidige voedselbeschikbaarheid van het projectgebied minimaal is. Na voltooiing van de werkzaamheden wordt een verhoogd voedselaanbod beoogd op geringere oppervlakte door een inrichting, die wordt bepaald door de biotooeisen van de das. Door de beoogde natuurcompensatie (zie volgende paragraaf) zijn de totale effecten in feite min of meer verwaarloosbaar. Om migratie van de das tussen burcht en foerageergebied te faciliteren worden enkele faunatunnels aangelegd, onder andere onder de weg Hooge Voort door.

Ten aanzien van broedvogels is een mitigerende maatregel denkbaar, namelijk het laten plaatsvinden van sterk verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen, dus buiten de periode 15 maart tot 15 juni. Hierin wordt voorzien door een zodanige planning van de werkzaamheden, dat conform de Gedragscode van Bouwend Nederland wordt gewerkt.

f. Vervolgtraject

Zie punt c. Er is een ontheffingsplicht, zodat eerst een ontheffing moet zijn verkregen alvorens met de aanlegwerkzaamheden kan worden gestart, zie ook hoofdstuk 4.

g. Kritieke pad

Voor het verkrijgen van een ontheffing dient met een proceduredtijd van minimaal 4 maanden rekening te worden gehouden.

h. Kan een ontheffing worden verkregen ?

Omdat er voor de das geen significant negatieve gevolgen te verwachten zijn, kan een ontheffing in principe worden verkregen (zie ook hoofdstuk 4).

3.3. Natuurcompensatieplan

Bij de inrichting wordt rekening gehouden met het verlies van leefgebied van de das, zoals in voorgaande paragrafen diverse malen is aangegeven. Verder wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van een buizerdnest in één van de populieren. De beoogde inrichting wordt aan de hand van een inrichtingsschets verduidelijkt. In het onderstaande worden de verschillende inrichtingselementen, voorzover betrekking hebbend op biotopen, kort toegelicht. In tabel 2 wordt een overzicht gepresenteerd van de verschillende oppervlaktes.

Boomgaard

Een deel van het loofbos langs de oostgrens van het projectgebied zal worden omgevormd tot boomgaard. Dit bestaat momenteel uit spontane opslag, met slechts enkele grotere bomen en heeft weinig waarde voor de das. In totaal wordt ca. 1,3 ha fruit ingeplant. Het grasland wordt gemaaid (en bemest). Bekeken wordt of begrazing op langere termijn tot de mogelijkheden behoort, omdat dit de beste garantie biedt op een goede wormenproductie.

Bos, bestaand en nieuw

Het bestaande bos, dat na afronding van fase I in de jaren '70 spontaan tot ontwikkeling is gekomen, zal grotendeels behouden blijven. Voorgesteld wordt tussen

het water met stortsteen langs de westgrens en de houtzone langs de A73 nieuw bos aan te planten, waardoor het boskarakter hier versterkt wordt.

tabel 2

Oppervlakte per planelement in relatie tot huidig grondgebruik, in m²

Planelement	Huidig grondgebruik	Oppervlakte	Idem cumulatief
boomgaard	loofbos	1.064	1.064
	water/oever	8	1.072
	weg	41	1.113
	weiland	11.555	12.668
bos, bestaand	loofbos	4.668	4.668
bos, nieuw	weiland	1.226	1.226
burchtgebied	grasland/ruigte	441	441
houtsingel	loofbos	2.443	2.443
	weiland	1.241	3.684
grondwal + haag	weiland	3.180	3.180
subtotaal		25.867	
ARTIFICIËLE ELEMENTEN			
stortsteen	loofbos	134	134
	oever	302	436
	weiland	270	706
toegang vanaf weg	bouwland	188	188
doorsteek	loofbos	881	881
verharding	bouwland	15.361	15.361
subtotaal		17.136	
WATER blijft WATER		22.537	22.537
TOTAAL		65.540	

Burchtgebied

De bestaande burcht blijft gehandhaafd en voorgesteld wordt de dekking ter plaatse te versterken door struiken aan te planten. Dit voorkomt tevens verstoring door mensen / recreanten met honden.

Houtsingel

De bestaande groenzone tussen de plas en de akker wordt met name aan de oostzijde verlengd, zodat vanaf de Keersluisweg een duidelijke coulisse ontstaat. Tevens ontstaat hierdoor een verbinding tussen het bosje ten oosten van de genoemde weg en het bos langs de A73, die kan dienen als vliegroute voor vleermuizen. De boom met buizerdnest valt binnen de houtsingel.

Grondwal

Teneinde de akoestische effecten van activiteiten op het opslagterrein te dempen, wordt een grondwal aangelegd. Deze wordt beplant met een haag van meidoorn en sleedoorn. Zodoende wordt tevens een goede migratieroute en ook vestigingsmogelijkheid voor de das gecreëerd.

BOSWET

De oppervlakte bestaand bos dat wordt gekapt c.q. omgevormd tot ander biotoop bedraagt in totaal $1.064 + 134 + 881 = 2.079 \text{ m}^2$. Hiervan wordt binnen de projectgrens 1.226 m^2 bos en 1.241 m^2 houtsingel gecompenseerd. Het verlies aan bos wordt derhalve ruimschoots gecompenseerd.

4. Procedures

Teneinde het project te kunnen realiseren, dienen enkele procedures te worden doorlopen, waarbij rijk en gemeente betrokken zijn.

Ontheffingsaanvraag

Het voornemen vindt plaats op een locatie welke deel uitmaakt van het leefgebied van beschermde flora en fauna, in het bijzonder de das. In hoofdstuk 2 worden deze beschreven. Bij 'loket' Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV dient bij ruimtelijke ingrepen een ontheffing te worden aangevraagd ex art. 75 van de Flora- en faunawet, *indien* er Habitatrichtlijnsoorten, dan wel soorten vermeld op bijlage I van de AMvB ('lijst 3-soorten') óf soorten van 'lijst 2' voorkomen en er verbodsbepalingen van deze wet worden overtreden. De ontheffingsaanvraag dient dan te worden vergezeld van een projectplan, waarin de voorgenomen activiteiten worden beschreven, alsmede de bestaande natuurwaarden en effecten van het voornemen op die natuurwaarden. Uit voorliggend onderzoek is gebleken dat er weliswaar geen vaste rust- of verblijfplaatsen in directe zin worden verstoord of aangetast, maar dat wel een tijdelijk verlies van een deel van het preferente leefgebied optreedt. Hier kan door LNV uit worden geconcludeerd dat een ontheffing noodzakelijk is. In bijlage 2 worden de voor de aanvraag te beantwoorden vragen beantwoord. Omdat er in de directe omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden zijn en de betreffende burcht zeer waarschijnlijk niet is aan te merken als hoofdburcht, is een significant negatief effect niet aan de orde. De verwachting is dan ook dat een ontheffing wel verkregen kan worden.

Kapmelding

In verband met te kappen bos moet een kapmelding worden gedaan. De gemeente Cuijk zal hiervoor een kapvergunning moeten verlenen. Het project voorziet in de aanplant van nieuw bos en houtsingel, waarmee aan de compensatieverplichting kan worden voldaan.

Wijziging bestemmingsplan

De beoogde bestemming is vooralsnog niet toegestaan. Een bestemmingsplanwijziging is zodoende noodzakelijk. Het voorstel is om het bestemmingsplan als volgt te wijzigen:

- watergedeelte: afmeerplaats voor drijvend materieel,
- landgedeelte: opslagplaats voor ontgrondingsmaterieel en overslag van bulkgoederen.

De aanvraag tot wijziging van het bestemmingsplan wordt bij de gemeente Cuijk aangevraagd.

Activiteitenbesluit

Voor de activiteiten zal een melding noodzakelijk zijn in het kader van het activiteitenbesluit.

WVO-vergunning

Indien ontwatering plaatsvindt van fijn zand, zal mogelijk ook een WVO-vergunning in het kader van de waterwet moeten worden aangevraagd (mogelijk dat dit ook als voorschrift bij de melding in het kader van het activiteiten besluit kan plaatsvinden).

Bouwvergunning

Voor de gebouwen (werkplaats en bedrijfsruimte) dient een bouwvergunning te worden aangevraagd.

5. Gebruikte literatuur

Das & Boom. 2007. *Stand van zaken voor de das in het gebied “de Kraaijenbergse Plassen”*. I.o.v. provincie Noord-Brabant en Smals Bouwgrondstoffen B.V. Stichting Das & Boom, Beek-Ubbergen.

Arcadis. 2002. *Evaluatie grondwaterstands dalingen in de Gemeente Cuijk (januari 1999 – januari 2002)*. Rapp.nr. I I0303/OF2/5S5/000920/LB i.o.v. Smals Bouwgrondstoffen B.V. 's-Hertogenbosch.

Arcadis. 2006. *Gedragcode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector*. I.o.v. Bouwend Nederland en NEPROM.

Arcadis. 2008. *Evaluatie ontwikkeling grondwaterstanden in de omgeving van de Kraaijenbergse Plassen (evaluatie januari 2002 – december 2007 en evaluatie MER en opgetreden veranderingen 1992-2007)*. Rapp.nr. C01015.000004 i.o.v. Smals Bouwgrondstoffen B.V. 's-Hertogenbosch.

Heidemij. 1993. *Milieu-effectrapport “Integraal Stadsrandmodel, ontgrondings- en herinrichtingsproject Beers/Cuijk”*. Rapp. 639/AA93/B266/05945V d.d. juni 1993. 's-Hertogenbosch.

Koen, M. 2009. *Quickscan flora en fauna Hooge Voort (ong.). Inrichting industrieterrein stap 2 Gemeente Cuijk*. I.o.v. Smals Bouwgrondstoffen B.V. Econsultancy bv, Boxmeer.

Natuurbalans. 2008. *Monitoring fauna Kraaijenbergse Plassen 2008*. I.o.v. Smals Bouwgrondstoffen B.V. Natuurbalans – Limes divergens BV, Nijmegen.

Websites:

www.natuurloket.nl

Bijlage I. Beschikbaarheid gegevens Natuurloket

Toelichting:

- Het projectgebied ligt min of meer gecentreerd binnen kilometerhok x=186/y=418; zie figuur I
- FF1 = soorten van lijst I (algemene soorten), FF23 = idem tabellen 2 en 3 (streng beschermde soorten), H/V = Habitat- of Vogelrichtlijn, RL = Rode Lijst

Soortgroep	Volledigheid	Actualiteit	FF1	FF23	H/V	RL
vaatplanten	goed	1990-2010	4	1		11
mossen	niet	2000-2010				
korstmossen	niet	2000-2010				
paddestoelen	niet	2000-2010				5
zoogdieren	slecht	2000-2010	2	1		
vogels	slecht/goed	2000-2010		56		10
reptielen	niet	2000-2010				
amfibieën	niet	2000-2010				
vissen	niet	2000-2010				
dagvlinders	goed	2000-2010				1
nachtvlinders	niet	2000-2010				
libellen	slecht	2000-2010				
sprinkhanen en krekels	niet	2000-2010				
overige ongewervelden	onbepaald	2000-2010				1

Bijlage 2. Activiteitenplan (aanvraag ontheffing Ffw)

De aanvraag ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet dient vergezeld te gaan van een activiteitenplan. In deze bijlage worden de vragen beantwoord bij de onderdelen die in een dergelijk plan aan de orde moeten komen. Voor meer uitgebreide beschrijvingen wordt waar nodig verwezen naar stukken in de hoofdtekst.

A. ADRES

Het projectgebied bevindt zich aan de Hooge Voort ong., gemeente Cuijk, provincie Noord-Brabant.

B. OMSCHRIJVING ACTIVITEITEN EN WERKZAAMHEDEN

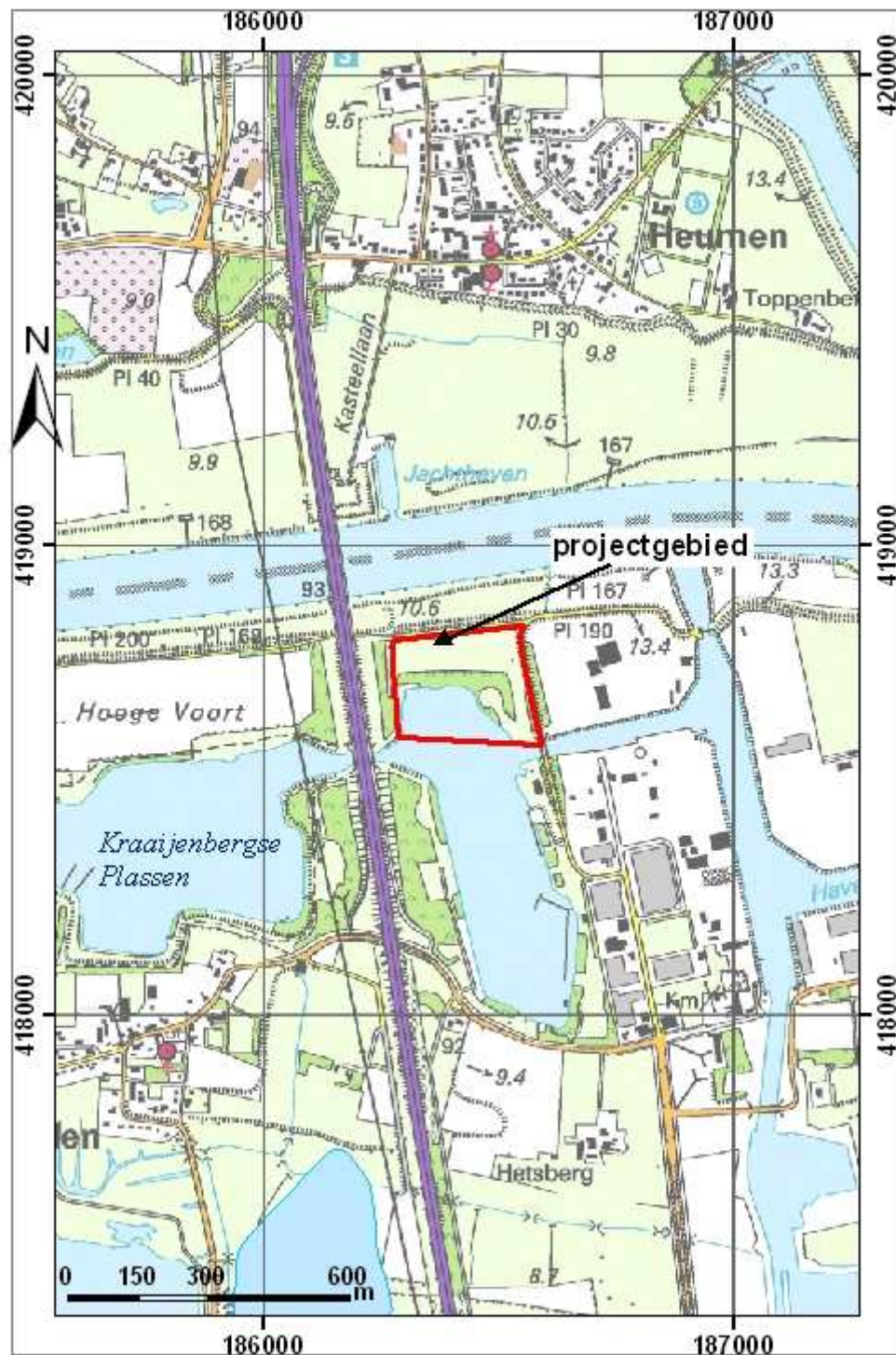
De voorgenomen activiteiten en werkzaamheden staan beschreven in §1.2 van voorliggend rapport.

C. INGETEKENDE TOPOGRAFISCHE KAART

De ligging van het projectgebied is op onderstaande uitsnede van de Topografische Kaart 1:25.000 weergegeven (z.o.z.).

D. MANIER WAAROP DE ACTIVITEITEN WORDEN UITGEVOERD

De voorgenomen activiteiten en werkzaamheden staan kort omschreven in §1.2 en meer uitgebreid in §3.1 van voorliggend rapport. Daarin is ook een werkwijze opgenomen.

figuur b1: Ingetekende Topografische Kaart

E. DOEL EN BELANG VAN DE ACTIVITEITEN

De voorgenomen activiteiten vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting. Nader omschreven is het doel van de activiteiten om het huidige industrieterrein “Haven Cuijk” uit te breiden met een faciliteit voor de productie en distributie van bouwgrondstoffen als zand en grind. Naast deze activiteiten wordt bovendien de mogelijkheid voorzien om fijnzandig materiaal (microzanden) te kunnen ontwateren. Het bestaande, kwalitatief gezien vrij matige dassenbiotoop, krijgt daarbij een kwaliteitsimpuls door de aanleg van een houtwal en fruitboomgaard ter compensatie voor het verlies van een (maïs)akker.

F. PLANNING EN ONDERBOUWING VAN DE ACTIVITEITEN

De start van de uitvoering van de werkzaamheden is gepland medio 2011 en deze zullen naar de huidige inzichten een half jaar in beslag gaan nemen.

G. INZET DESKUNDIGEN

Werkzaamheden die te maken hebben met het treffen van mitigerende maatregelen zullen door een ecologisch deskundige worden begeleid. Er wordt alleen gebruik gemaakt van deskundigen / bureau's die aangesloten zijn bij het Netwerk Groene Bureaus.

H. KORTE TERMIJN EFFECTEN OP DE BESCHERMDE SOORTEN PER FASE /ACTIVITEIT

In §3.2.1 worden de effecten beschreven van de voorgenomen activiteiten op de beschermde natuurwaarden, in het bijzonder de das. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de tijdelijke effecten, gedurende de aanleg en herinrichting en permanente (lange termijn) effecten.

I. LANGE TERMIJN EFFECTEN OP DE STAAT VAN INSTANDHOUDING PER FASE/ACTIVITEIT

Zie onder H.

J. VERANTWOORDING VAN DE EFFECTENSTUDIE

Om de effecten van het voornemen op de natuurwaarden zo goed mogelijk in te kunnen schatten, is er een ecologisch (veld)onderzoek uitgevoerd. Van dit onderzoek worden in §2.2 de methodiek en resultaten behandeld.

K. TOESTEMMING VERLEEND VANUIT ANDERE WET- EN REGELGEVING

Er wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid. Tevens zal een vergunning worden aangevraagd voor het kappen van bomen.

L. BESCHRIJVING HUIDIGE SITUATIE VAN HET PROJECTGEBIED

De huidige situatie wordt beschreven in §1.1 en hoofdstuk 2. Het projectgebied bestaat momenteel uit akkerland, houtopslag en ruigte.

M. POSITIE VAN HET PROJECTGEBIED TEN OPZICHTE VAN NATUURGEBIEDEN

Het dichtstbijzijnde gebied dat onder het regime van de Natuurbeschermingswet 1998 valt, is het Natura 2000-gebied St. Jansberg in de kop van Noord-Limburg. Dit gebied ligt op ruim 5 km naar het oosten. Negatieve effecten op beschermde natuurgebieden zijn derhalve uitgesloten.

N. VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP EN NABIJ DE UITVOERINGSLOCATIE

Voor informatie over de aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied en directe omgeving zij verwezen naar §2.2.

O. VERANTWOORDING VERSPREIDINGSINFORMATIE

In genoemde §2.2. wordt ook de methodiek beschreven voor de inwinning van verspreidingsgegevens. Er is zowel literatuur- als veldonderzoek uitgevoerd.

P. MITIGERENDE MAATREGELEN

In §3.2.2 onder e. wordt ingegaan op mogelijke mitigerende maatregelen, in het bijzonder het verbeteren van bestaande en aanleg van nieuwe migratieroutes van de das door het aanleggen van dassentunnels, onder andere onder de weg Hooge Voort door. Ten aanzien van broedvogels geldt sterk versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, dus buiten de periode 15 maart tot 15 juni.

Q. COMPENSERENDE MAATREGELEN

In §3.3 wordt het natuurcompensatieplan in detail beschreven. Ondanks dat het verlies aan foerageergebied vrij gering is, gezien de matige kwaliteit ervan in de huidige situatie, wordt het resterende dassenbiotoop binnen het projectgebied aanmerkelijk verbeterd, onder meer door de aanplant van fruit. In de nieuwe situatie, na de inrichting, ontstaat er voor de das een kwalitatief hoogwaardig foerageergebied, dat via een dassentunnel onder de Hooge Voort door, op een veilige manier te bereiken is.

R. TIJDSTIP EN LOCATIE MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Indien volgens plan medio 2011 met de aanlegwerkzaamheden kan worden begonnen, zullen in het voorjaar van 2011 fruitbomen worden aangeplant, samen met alle andere bomen en struiken in de geplande houtsingels. Ook wordt de dassentunnel onder de Hooge Voort gelegd, voorafgaande aan de bouwwerkzaamheden.

De aanleg van de houtwal rond het te maken verharde terrein zal moeten wachten tot alle inrichtingswerkzaamheden voltooid zijn en daarom naar verwachting voorjaar 2012 plaatsvinden. De dassentunnel in de houtsingel nabij de kade wordt gelijktijdig met de bouwwerkzaamheden aangelegd.

S. BESCHRIJVING ALTERNATIEVEN

In §3.2.2 is onder punt d kort ingegaan op mogelijke (inrichtings)alternatieven. Hierbij is geconcludeerd dat reële alternatieven niet voorhanden zijn.

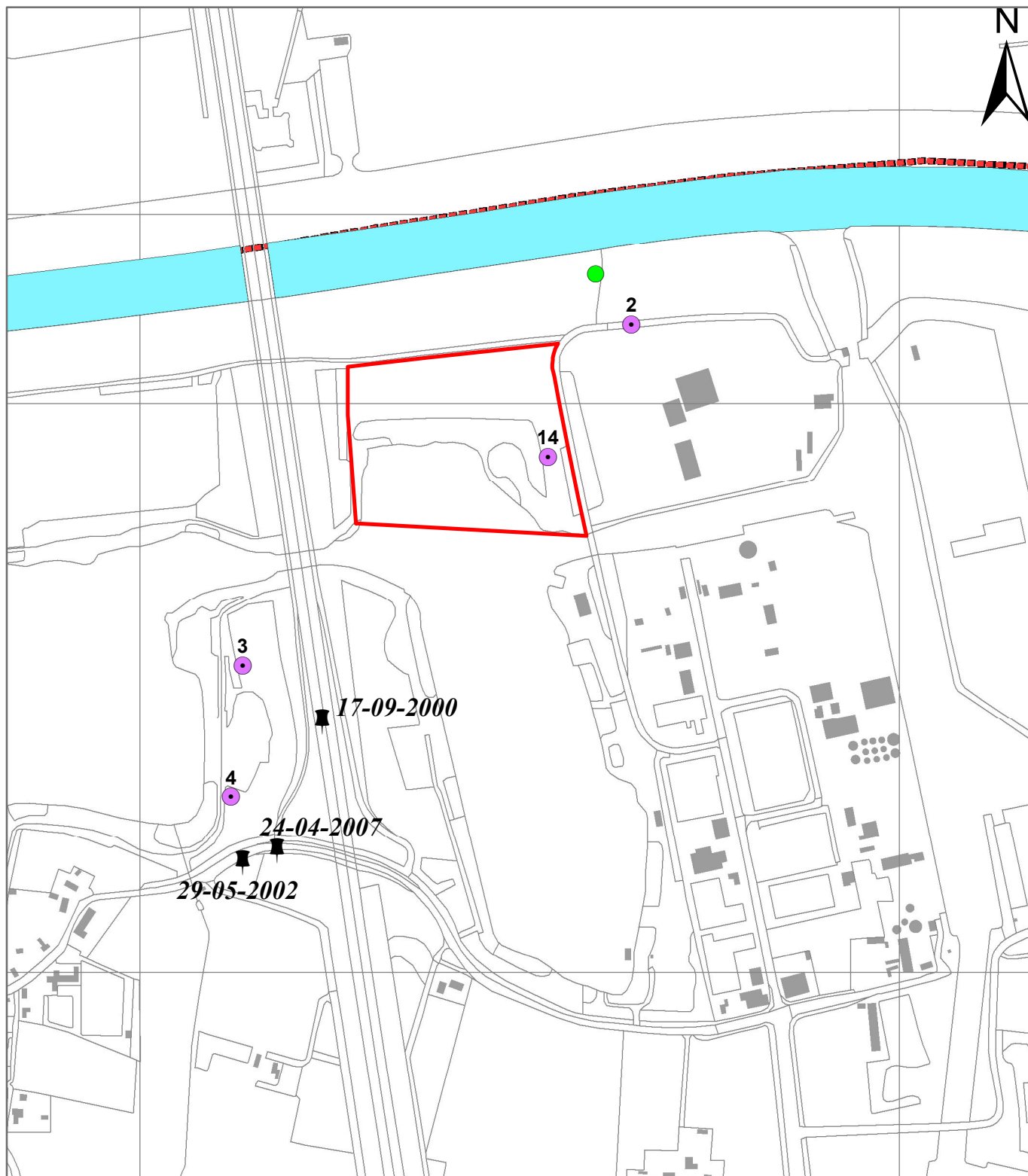
T. BESCHRIJVING ZORGVULDIG HANDELEN

Het zorgvuldig handelen houdt bij de voorgenomen activiteiten met name in dat

rekening gehouden wordt met kwetsbare perioden voor de das en broedvogels. Sterk versturende activiteiten, met name het afruimen van de bovengrond, zal niet in de broedtijd (15 maart tot 15 juli) plaatsvinden. Verder worden diverse mitigerende maatregelen getroffen voor de das, zoals onder punt P (en R) is aangegeven.

U. OMSCHRIJVING DWINGENDE REDEN VAN GROOT OPENBAAR BELANG

Omdat de das een tabel 3 soort is, moet worden onderbouwd dat de voorgenomen activiteiten een 'dwingende reden van groot openbaar belang' hebben. Zie hiervoor onder punt E.

projectgebied

● dassenburcht met nummer

Natuurloket:

● das, bewoningssporen 2002 en 2005

📌 dode das (met datum)

Kaart 1

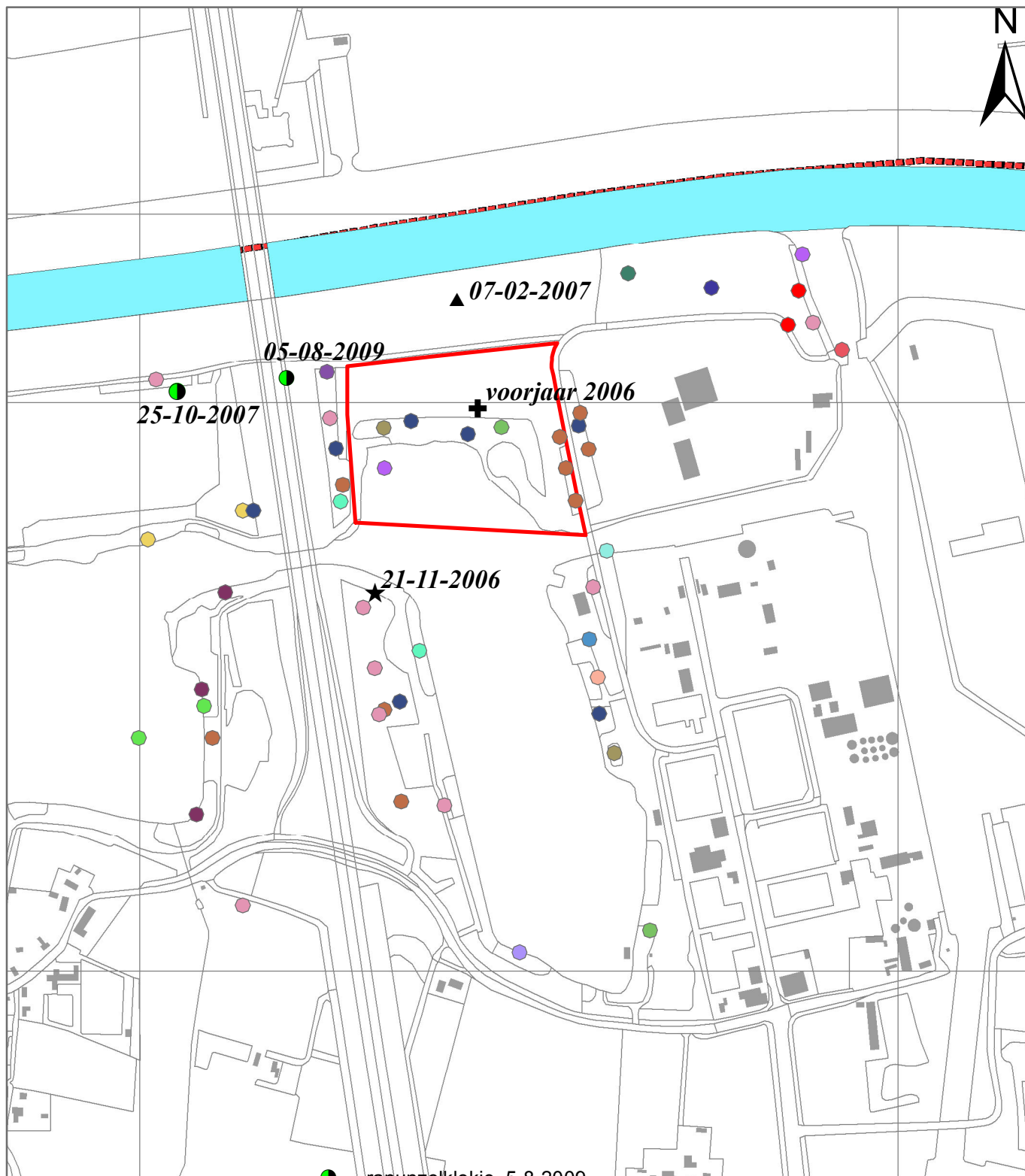
Dassenburchten en
overige waarnemingen

bronnen:
eigen veldonderzoek,
Natuurloket (sporen, slachtoffers)

schaal 1:7.500

werknr. 00003

TAKEN Landschapsarchitectuur en Ecologie

projectgebied

BROEDVOGELKARTERING 2006 PROVINCIE NOORD-BRABANT

● braamsluiper	● kleine karekiet
+ buizerd	● kneu
● fazant	● knobbelzwaan
● fitis	● nijlgans
● fuut	● putter
● gaai	● staartmees
● grasmus	● torenvalk
● grote bonte specht	● tuinfluitier
● ijsvogel	● waterhoen
	● zanglijster
	● zwartkop

LOSSE WAARNEMINGEN VOGELS (NATUURLOKET)

(vogels met jaarrond beschermde nestplaats)

- ▲ buizerd (met datumweergave)
★ sperwer (idem)

BESCHERMDE PLANTEN

(tabel 2-soorten FFw)

- rapunzelklokje (met datumweergave)

Kaart 2

Waarnemingen broedvogels
(archiefgegevens)

bronnen:
Natuurloket
Provincie Noord-Brabant

schaal 1:7.500

werknr. 00003

TAKEN Landschapsarchitectuur en Ecologie

INRICHTINGSSCHETS HAVEN Fase 1/ Dasseneiland

Kraaijbergse Plassen

